

Зухд ва парҳезкорлик

10:26 / 04.01.2023 1146

Абул Ҳасан Надавийнинг «Қисосун мин ат-тарихил исломий» номли китобида келади:

«Абу Ҳанифа роҳимаҳуллоҳ шогирдларидан бирининг уйи соясида ўтиришни одат қилган эди. Ўша шогирд имомдан қарз сўради. Қарз берганининг эртаси кундан Абу Ҳанифа роҳимаҳуллоҳ унинг уйи соясида ўтирмайдиган бўлди.

Шогирди сўради:

- Нега уйимнинг соясида ўтирмаяпсиз?

Абу Ҳанифа роҳимаҳуллоҳ деди:

- Бу ишим рибо бўлиб қолишидан қўрқаман!

- Аммо менга қарз беришдан олдин ўтирар эдингиз-ку?!

- Унда сен менга соянг туфайли марҳамат кўрсатаётган эдинг. Энди эса мен сенга пул қарз бердим. Бу ҳолатда мен сенга марҳамат кўрсатяпман.

Шунинг учун қўрқяпман!».

Бу ҳикоя фикҳий бобларда эмас, парҳезкорлик ва зуҳд бобида келтирилади. Парҳезкорлик дегани ҳаромга тушиб қолишдан қўрқиб баъзи ҳалоллардан ҳам тийилиш деганидир!

Олдингилар парҳезкорлик ҳақида хаёлга сиғмайдиган ҳикояларни келтиришган.

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳуга бир хушбўйлик келтирилди. Уни мусулмон аёлларга тақсимламоқчи бўлиб деди:

- Қани энди бирор аёл буни тақсимлаб берса эди!

Шунда хотини деди:

- Мен тақсимлаб бераман!

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳу деди:

- Йўқ! Сен тақсимламайсан. Кийимингга унинг ҳидидан тегадими деб қўрқаман. Бу эса бизга ҳалол эмас!

Абдуллоҳ ибн Муборак роҳимаҳуллоҳ Шомда турганида бировдан бир қаламни омонатга олди. Марвга қайтганида қаламни қайтариш ёдидан кўтарилганини англади. Дарҳол Шомга қайтиб қаламни эгасига топширди ва яна Марвга қайтди!

Шом билан Марв ўртасидаги масофани тасаввур қиляпсизми?

Умар ибн Абдулазиз роҳимаҳуллоҳ одамларга олма тарқатаётган эди. Ўғилчаси келиб битта олма олди. Умар дарҳол ўғлининг қўлидан олмани тортиб олиб жойига қўйди.

Ўғли уйига йиғлаган ҳолда келди. Онаси унга икки дирҳамга бозордан олма сотиб олиб едирди. Умар келганида қолган олмадан унинг олдига қўйди. Умар сўради:

- Бу олма қаердан келди?

Хотини деди:

- Бозордан сотиб олдик!

Умар деди:

- Бугун роса олма ейишга ҳавас қилган эдим!

Эътибор беринг, мусулмонлар халифаси халққа олма тарқатиб, егиси келса-да, ўзи емабди!

Ибн Касир роҳимаҳуллоҳ ўзининг «Ал-бидая ван-ниҳая» китобида келтиради:

«Бишр Ҳофийнинг синглиси имом Аҳмад роҳимаҳуллоҳнинг олдига келиб сўради:

- Биз томда ипак йигирамиз. Гоҳида султоннинг аскарлари машъала кўтариб ўтиб қолади. Ўша машъаланинг нурида ипак йигиришимиз мумкинми?

Имом Аҳмад сўради:

- Аллоҳ сенга раҳм қилсин, кимсан?

- Мен Бишр Ҳофийнинг синглисиман!

Имом Аҳмад йиғлаб туриб деди:

- Зухд ва парҳезкорлик сизнинг уйингиздан балқиб чиқади. Машъала нурида ипак йигирма!

Абдулқодир Полвонов